

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена
УКРАЇНСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ПАРАЗИТОЛОГІВ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича

XV КОНФЕРЕНЦІЯ
УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО
ТОВАРИСТВА
ПАРАЗИТОЛОГІВ

(Чернівці, 15–18 жовтня 2013 р.)

Тези доповідей

КИЇВ
2013

ББК 28.083 (2Ук)

УДК 576.8(082)(477)

К65 XV Конференція Українського наукового товариства паразитологів
(Чернівці, 15-18 жовтня 2013 р.) : Тези доповідей / І. А. Акімов (відп.
ред.). — Київ, 2013. — 186 с.

ISBN 978-966-02-6953-8

До збірки включено тези доповідей XV Конференції Українського наукового товариства паразитологів, які відображають основні результати досліджень, виконаних в останні роки. Переважно це роботи паразитологів України, проте значна частина тез представлена зарубіжними колегами. Розглядається широке коло проблем загальної, медичної, ветеринарної паразитології, фітопатології, паразитоценології: фауна, систематика, біологія паразитичних організмів, зокрема найпростіших, гельмінтів, паразитичних кліщів та комах. Обговорюються також актуальні питання іхтіо- та гідропаразитології, зокрема паразитози морських і прісноводних риб та безхребетних. Значна частина доповідей присвячена контролю та профілактиці паразитозів людини і свійських тварин, застосуванню й випробуванню протипаразитарних засобів.

Оргкомітет не мав змоги редагувати зміст тез і тексти подані в авторській редакції. Була лише зроблена певна коректура з метою уніфікації переліку авторів та їх адрес.

Для біологів-паразитологів, спеціалістів у галузі медичної та ветеринарної паразитології, зоологів, студентів вузів відповідного профілю.

Затверджено до друку вченою радою Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена

НАН України

Редакційна колегія: І. А. Акімов (відповідальний редактор),

В. В. Корнюшин, Р. А. Волков, В. Ф. Череватов, Е. М. Король, Ю. І. Кузьмін,

Т. А. Кузьміна, О. І. Лісціна, О. Б. Гребінь, Т. М. Павліковська, Ю. М. Дідик,

В. О. Харченко (відповідальний секретар).

ISBN 978-966-02-6953-8

© Українське наукове товариство
паразитологів, 2013

ЕНТОМОПАТОГЕННІ НЕМАТОДИ ПРИРОДНИХ ЕКОСИСТЕМ УКРАЇНИ

Яковлев С. Б. , Харченко В. О.

Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України, вул.
Б. Хмельницького 15, м. Київ, 01601, Україна; E-Mail: nadfh2@gmail.com

Y. Yakovlev, V. Kharchenko. Entomopathogenic nematodes of natural ecosystems of Ukraine

Ентомопатогенні нематоди (ЕПН) – група облигатних нематод-паразитодів комах, широко відомі як перспективні агенти біологічного методу захисту від шкідників. До ЕПН відносять нематод родин *Heterorhabditidae* Poinar, 1975 (роди *Heterorhabditis* Poinar, 1976 – 17 видів та *Heterorhabditoides* Zhang, 2008 – 1 вид) та *Steinernematidae*, Chitwood & Chitwood 1937 (роди: *Steinernema* Travassos, 1927 – 76 видів та *Neosteinernema* Nguyen, Smart, Jr., 1994 – 1 вид). ЕПН практично не виявляють специфічності до виду хазяїна.

Протягом польових сезонів 2010–2013 років було зібрано 355 ґрунтових проб з 14 заповідників (Дніпровсько-Орільського, Кримського, Карадазького, Казантипського, Черемського, Рівненського природних заповідників, Українського степового природного заповідника, філія «Кам'яні могили», Чорноморського біосферного заповідника, Природного заповідника «Сланецький степ», Біосферного заповідника «Асканія-Нова», Природного заповідника «Горгани», Карпатського біосферного заповідника, Природного заповідника «Медобори»). Проби були оброблені в лабораторних умовах методом «живих» пасток з використанням личинок *Tenebrio molitor* та *Galleria mellonella*. Досліджена морфологія зібраних ЕПН. Проведений молекулярно-генетичний аналіз зразків за ділянкою рДНК ITS1-5.8S-ITS2 (у співпраці з колегами з Лабораторії вивчення ентомопатогенних нематод Біологічного Центру Академії наук Чеської Республіки у 2012 році).

Виявлено два види ентомопатогенних нематод: *S. feltiae* та *S. arenarium*. Вид *S. arenarium* зафіксовано на території України вперше. Встановлено, що вид *S. feltiae* виявляє значну морфологічну мінливість, яка ускладнює ідентифікацію виду. З ґрунтових проб зборів 2013 року виділено культури ЕПН з роду *Steinernema* (Канівський природний заповідник, Біосферний заповідник «Асканія-Нова»).